

Brüssel, 12. detsember 2022
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0404 (COD)

15874/22
ADD 1

EF 373
ECOFIN 1308
SURE 31
CODEC 1977

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	8. detsember 2022
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	SWD(2022) 698 final
Teema:	KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE Lisatud dokumentidele: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrusi (EL) nr 648/2012, (EL) nr 575/2013 ja (EL) 2017/1131 seoses meetmetega, mille eesmärk on leevendada ülemääraseid riskipositsioone kolmandate riikide kesksetes vastaspooltes ja suurendada liidu kliirimisturgude tõhusust ja Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiive 2009/65/EL, 2013/36/EL ja (EL) 2019/2034 seoses kontsentratsiooniriski käsitlemisega kesksetes vastaspooltes ja vastaspoole riskiga keskselt kliiritud tuletistehingutes (EMPs kohaldatav tekst)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2022) 698 final.

Lisatud: SWD(2022) 698 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 7.12.2022
SWD(2022) 698 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumentidele:

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega muudetakse määrusi (EL) nr 648/2012, (EL) nr 575/2013 ja (EL) 2017/1131
seoses meetmetega, mille eesmärk on leevendada ülemääraseid riskipositsioone
kolmandate riikide kesksetes vastaspooltes ja suurendada liidu kliirimisturgude
tõhusust

ja Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,
millega muudetakse direktiive 2009/65/EL, 2013/36/EL ja (EL) 2019/2034 seoses
kontsentratsiooniriski käsitlemisega kesksetes vastaspooltes ja vastaspoole riskiga
keskselt kliiritud tuletistehingutes

(EMPs kohaldatav tekst)

{COM(2022) 697 final} - {SEC(2022) 697 final} - {SWD(2022) 697 final}

Vajadus meetmete järele

ELi finantsturud sõltuvad olulisel määral teatavatest kolmanda riigi kesksete vastaspoolte osutatavatest teenustest, mis tekitab ELile olulisi finantsstabiilsuse riske. Eurodes nomineeritud tuletisinstrumentide kliirimise peamine koht on Ühendkuningriik, kelle turuosa on üle 90 %. Euroopa Keskpang (EKP) ja komisjon tegid kindlaks, et kui ELi turuosalistes kaotavad äkki juurdepääsu Ühendkuningriigi kesksetele vastaspooltele, on kliirimine ELi jaoks oluline finantsstabiilsuse risk. Selle tulemusel võeti 2020. aasta septembris vastu samaväärsuse otsus. Selles otsuses kordas komisjon ELi turuosalistele mõeldud sõnumit vähendada oma ülemääraseid riskipositsioone Ühendkuningriigis asutatud kesksetes vastaspooltes. Seni ei ole aga sellist vähendamist toimunud.

Teabevahetus asjaomaste ELi asutustega, nagu Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA), Euroopa Keskpanga, Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu ja ühtse järelevalvemehhanismiga komisjoni loodud kliiringu ajutise töörühma raames kinnitas, et probleem ja sellest finantsstabiilsusele tekkivad riskid on olemas. Töörühmas peetud arutelude tulemusel on jõutud järeldusele, et kõnealuste ülemääraste riskipositsioonide märkimisväärne vähendamine korrapärasel ja kontrollitud viisil nõuaks järgnevatel aastatel seadusandlikke ja muude kui seadusandlike muudatuste tegemist. Neid muudatusi oleks vaja selleks, et i) suurendada ELis kliirimise atraktiivsust; ii) ergutada taristu arendamist ELis ja iii) tõhustada järelevalvekorda ELis, et lõppkokkuvõttes tegeleda asjakohaste finantsstabiilsuse riskidega.

Ilma täiendavate ELi meetmeteta jätkavad turuosalistes suure tõenäosusega kliirimist nendes süsteemsetes kolmanda riigi kesksetes vastaspooltes, ja seega säilitavad kirjeldatud liigse sõltuvuse ning isegi suurendavad seda. Sellega kaasnevad märkimisväärsed finantsstabiilsuse riskid stressistsenaariumi korral, millega on seotud kolmanda riigi keskne vastaspool, või kui juurdepääs tema teenustele järsku kaob.

Võimalikud lahendused

Kasutada olevad poliitikavariandid määrati kindlaks ESMA 2021. aasta aruande põhjal, milles hinnatakse Ühendkuningriigi süsteemselt olulisi keskseid vastaspooli, ning eespool nimetatud ELi asutustega ja kliirimise töörühmas peetud arutelude ning sihtotstarbelise avaliku konsultatsiooni põhjal. Mõjuhinnangus käsitletud meetmete eesmärk on lahendada probleeme nii pakkumise kui ka nõudluse poolel ning ohjata ELi suurenevate kliirimisvoogude tagajärjel ELile tekkivaid piiriüleseid riske.

Pakkumise poolel kaalutakse mitut võimalust, kuidas suurendada ELis asuvate kesksete vastaspoolte atraktiivsust turuosalistes jaoks, et muuta menetlused sujuvamaks või võtta kasutusele lihtsustatud mehhanism, mis võimaldab kesksetel vastaspooltel muuta oma mudeleid ja parameetreid kiiresti ja ettevõtjasõbralikult.

Nõudluse poolel kaalutakse mitut varianti, kuidas soodustada kliirimist ELi kesksetes vastaspooltes: üks neist sunnib panku hoiduma ülemäärastest riskipositsioonidest kesksetes vastaspooltes, ühega nõutakse turuosalistelt aktiivse konto omamist ELi kesksetes

vastaspooltes, veel ühega laiendatakse ELis kliirivate üksuste ulatust, üks hõlbustab klientide ja kaudsete osalejate juurdepääsu kliirimisele ning üks on nende variantide kombinatsioon.

Selleks et tugevdada ELi kesksete vastaspoolte järelevalve raamistikku, et võtta paremini arvesse piiriüleseid riske, tagades sellega finantsstabiilsuse, kaalutakse kõigele lisaks kahte varianti, millest ühega ühtlustatakse järelevalveraamistikku ja luuakse riiklike järelevalveasutuste vastutusalas ühised järelevalverühmad, ning teisega luuakse ELi kesksete vastaspoolte ühtne järelevalveasutus.

Esimeses etapis jäeti mitu varianti kõrvale, eelkõige võimalus nõuda kliirimist ELis või nõuda, et kliirimiskohustust tuleks täita ELi kesksetes vastaspooltes või väiksema riskiga kolmandate riikide kesksetes vastaspooltes. Esimeses etapis jäeti kõrvale ka järgmised variandid: võimaldada kõigile ELi kesksetele vastaspooltele juurdepääsu keskpanga vahenditele, pikendada Target 2 süsteemi tööaega ja laiendada kliirimiskohustuse ulatust.

Eelistatud poliitikavariandi mõju

Analüüsi käigus valiti eelistatud variandid, lähtudes sellest, kuidas need aitavad saavutada selle algatuse eesesmärke, mis on i) suurendada ELi kesksete vastaspoolte atraktiivsust, ii) soodustada kliirimist ELi kesksetes vastaspooltes ja iii) võimaldada rohkem arvestada piiriüleste riskidega, samuti kesksete vastaspoolte kulutõhususe ja sidususega.

Pakkumise poolel valiti eelistatud variandiks sujuvamate menetluste ja järeelhindamise mehhanismi kombinatsioon. See võimaldaks seniseid menetlusi võimalikult suurel määral lihtsustada ja hoida samal ajal finantsstabiilsust. Hindamisel jõuti järeldusele, et see kombinatsioon sobiks kõige paremini esimese eesemärgi (ELi kesksete vastaspoolte atraktiivsuse suurendamine) saavutamiseks. Mis puudutab teist eesemärki, st soodustada kliirimist ELis, võib see variant selle saavutamisele kaudselt kaasa aidata, suurendades ELis asuvate kesksete vastaspoolte atraktiivsust turuosaliste jaoks. Samal ajal vähendaks see ELi kesksete vastaspoolte haldus- ja alternatiivkulusid rohkem kui kumbgi võimalus eraldi vaadelduna.

Nõudluse poolel on eelistatud variandis kombineeritud pankade kesksetes vastaspooltes olevate ülemääraste riskipositsioonide piiramine, aktiivse konto loomise nõue, ELis kliirivate turuosaliste ulatuse laiendamine ja klientidepoolse kliirimise hõlbustamine, et kõrvaldada tavaliselt kliendina kliirivate turuosaliste kliirimistakistused. See aitab vähendada liigset sõltuvust kolmanda riigi süsteemselt olulistest kesketest vastaspooltest. Sellega saavutatakse eesemärk suurendada kliirimist ELis suuremal määral kui iga variandiga eraldi, ning saavutatakse hea tasakaal eesmärgi saavutamise ja turul negatiivse mõju piiramise vahel. Aktiivse konto meetme kaudu kehtestatakse selle variandi kohaselt selgelt nõue suurendada ELi kesksetes vastaspooltes kliirimise mahtusid. Samal ajal looks see usaldusväärse raamistiku, tagamaks et pangad ja investeerimisühingud, kes on kõige olulisemad finantssektori vastaspooled, täidavad nõudeid. Seda varianti peetakse kõige sobivamaks ja teostatavamaks, sest sellega loodetakse vältida häirivat mõju ELi kliirivate liikmete konkurentsivõimele ning seda saab kohandada ja kalibreerida, et võtta arvesse kulumõju väiksematele klientidele, ning võimaldatakse samal ajal järk-järgult vähendada

riskipositsioone süsteemselt olulistes kesksetes vastaspooltes, vähendades seega riske ELi finantsstabiilsusele.

Mis puudutab järelevalvet, siis selgub kõikide variantide hindamisel ja võrdlemisel põhinevast analüüsist, et kehtiva järelevalveraamistiku sihipärased muudatused on tõenäoliselt kõige proportsionaalsem lähenemisviis, kuigi see ei pruugi olla kõige tulemuslikum variant piiriüleste riskide arvessevõtmise tugevdamiseks. Selle variandi puhul võetakse arvesse ka muret, et keske vastaspoole rohkem tsentraliseeritud järelevalve ELi tasandil ei oleks kooskõlas lõpliku vastutusega keske vastaspoole võimaliku toetamise eest kriisilukorras, mis jääb kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse määrase kohaselt iga keske vastaspoole asukohaliikmesriigi kanda.

Mis puudutab kulusid, siis kuigi finantsstabiilsus on avalik hüve ega ole seetõttu kvantifitseeritav, saab valitud poliitikavariante kalibreerida, et tagada turuosaliste, kesksete vastaspoolte, ESMA ja riiklike ametiasutuste kulude proportsionaalsus.